THE OLDEST AND MOST POPULAR SLOVENIAN NEWSPAPER IN UNITED STATES OF AMERICA.

AMERIKANSKI SLOVENEC

PRVI SLOVENSKI LIST V AMERIKI.

Geslo: Za vero in narod — za pravico in resnico — od boja do zmage!

GLASILO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU. — S. P. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGI. — ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKE ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

(Official Organ of four Slovenian organizations.)

NAJSTAREJŠI IN NAJBOLJ PRILJUBLJEN SLOVENSKI LIST V ZDRUŽENIH DRŽAVAH AMERIŠKIH.

ŠTEV. (No.) 205. CHICAGO, ILL., TOREK, 22. OKTOBRA — TUESDAY, OCTOBER 22, 1929. LETNIK XXXIII.

Zlati jubilej luči. - Demonstracije proti Italiji v Belgiji

PETDESET LET JE PRETEKLO, ODKAR NAM JE IZUMITELJ EDISON PODARIL ELEKTRIČNO ŽARNICO. — AMERIKA PROSLAVLJA OBLETNICO TEGA ČUDOVITEGA IZUMA.

Chicago, Ill. — V ponedeljek, 21. oktobra, je svet praznoval petdeseto obletnico, odkar mu je veliki iznajditelj, Thomas A. Edison, podaril luč v obliki električne žarnice. Mlada generacija se ne zaveda pomembnosti te čudovite iznajdbe, kajti rojena in vzrastla je v luči, in si sveta brez električne razsvetljave celo predstavljati ne more. Tembolj pa vedo ceniti blagodejnost te iznajdbe starejše osebe, ki so v primeri z današnjo lučjo živele takorekoč v temi, se trudile z brljavo oljnato svetilko, ali celo živele v stanovanjih polnih dima, ki so ga povzročale goreče treske, ki so le za silo dajale skromno svetlobo. Le pomislimo, kako bi svet izgledal, ako bi hipoma izgubili električno razsvetljavo in bi se morali povrniti nazaj h gori omenjenim sredstvom.

Nič več ni torej kakor prav, da se je svet spomnil ob tej zlati obletnici električne luči, kako ga je Edison obdaril, ko mu je izročil električno žarnico, in da je počastil izumitelja, sedaj sivolasega starčka. Vršile so se tudi širom cele Amerike velike slovesnosti v čast Edisonu in v proslavo pomembne obletnice. Primerno se je oddolžila tudi Chicago z okusno in razkošno razsvetljavo, ki jo je priredila na Grant park v ponedeljek zvečer.

—o—

TUDI ŽENSKA JE ČLOVEŠKO BITJE

London, Anglija. — "Ženska ni oseba, zato tudi ne more sedeti v kanadskem senatu", se je glasila odločitev kanadskega najvišjega sodišča. Do te sodnijske razprave je prišlo, ko je bilo več žensk izvoljenih na najvišja upravna mesta v Kanadi, a se je nato začelo oporekati, češ, da ženske ne morejo zavzemati teh mest. Cela stvar je prišla pred najvišje angleško sodišče, ki pa se je zavzelo za ženske, zavrglo ukrep kanadskega sodišča, in odločilo, da je ženska, enako kakor moški, tudi človeško bitje, in da torej sme in more izvrševati enake posle kakor moški.

—o—

NASTOP PROTI BREZBOŠTVU

Indianapolis, Ind. — V tukajšnjem mestu se je ustanovila organizacija, ki si je dala ime Narodna zveza za zatiranje brezboštva. Za namen si je zveza postavila, odpreti ljudem oči, da bodo videli, koliko moralne in duševne škode povzroča ateizem in njega propaganda.

—o—

— **Pariz, Francija.** — Radikalno je nastopilo francoska vlada proti komunistom, ko je izsledila zaroto, ki so jo kovali rdeči elementi proti državi. Obtožnica je izdana proti 60 voditeljem, in pričakuje se, da bo v najkrajšem času večina izmed njih aretirana.

ITALIJANE SOVRAŽIJO POVSOD

Demonstracije proti Italiji. — Napadli italijanski konzulat. — Svoje princesinje Belgijci ne zaupajo Italijanom.

—o—

Brussel, Belgija. — Ko se je seznala novica, da italijanski prestolonaslednik, princ Humbert, snubi belgijsko princesinjo, Marie Jose, in da se bo v kratkem vršila oficijelna zaroka, je v dobrodušnih Belgijcih zavrela kri. "Italijanu naše pricensinje ne damo". S tem sklepom je množica meščanov priredila demonstrativen obhod po mestu in se nato podala naravnost pred italijanski konzulat, kjer je dala duška svoji ogorčenosti. Med vpitjem in sramotilnimi vzkliki proti Italiji, fašistom in Mussoliniju je pričelo deževati kamenje proti oknom konzulata in v kratkem so bile vse šipe pobite. Padlo je tudi pet revolverskih strelov. Šele prihod policije, ki je oddala več strelov, vendar v zrak, je demonstrante razkropil.

Celokupno belgijsko ljudstvo je proti nameravani zakonski zvezi. Princesinja je v Belgiji zelo priljubljena, in splošno se ji želi boljše usode, kakor jo bo čakala v Italiji pod Mussolinijevo vladlo, kjer kralj ni nič drugega, nego igrača v rokah diktatorja. Belgijci ne morejo pozabiti, kakor se je nekdaj godilo njih princesinji Charlotti, ki se je omožila z mehikanskim cesarjem Maksimiljanom, avstrijskega rodu, in ki je zblaznela, ko so mehikanski uporniki umorili Maksa. "Ne dopusti te zveze," nagovarjajo belgijski državniki očeta princesinje, kralja Alberta. "Spomni se na Mehiko in vedi, da se bo v Italiji zgodilo podobno, kajti Italija postaja vedno bolj trhla pod Mussolinijevo vlado. Naša princesinja tam ne bo varna."

Kakor videti, ne sovražijo Italije samo Jugoslovani, marveč sovražijo jo tudi drugi narodi, in težko ji bo iskati zaveznikov, kadar jih bo potrebovala.

—o—

NAVELIČAL SE ŽIVLJENJA

Chicago, Ill. — Zopet je padlo mlado življenje kot žrtev modernega filozofičnega naziranja. Dijaka na chicaški univerzi, Wm. Antona Beneša so našli mrtvega; s strupom si je sam končal življenje. Kakor njegovi tovariši izpovedujejo, se je samomorilec večkrat prej izrazil, češ, kaj imajo od življenja; življenje je brezpomembno. Da Beneša ni gnala v smrt skrb glede šole, je razvidno iz tega, ker je bil vedno med najboljšimi dijaki.

—o—

Naročajte najstarejši slovenski list v Ameriki "Amerikanski Slovenec!"

JUGOSLAVIJA RAZDELJENA V BANOVINE

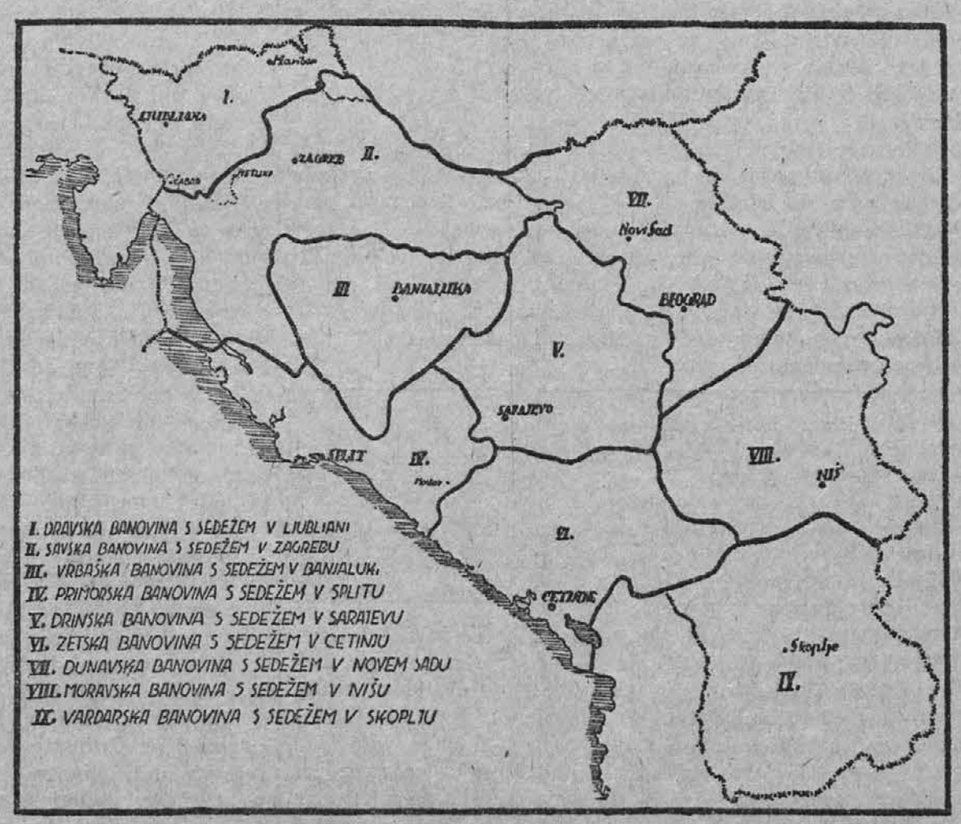

Slika kaže teritorijalni obseg jugoslovanskih banovin in kapitolna banovinska mesta, kjer bo sedež bana vsake banovine. V dravski banovini je Slovenija, okrnili so jo za črnomaljski okraj, kateri spada v savsko banovino pod kapitol Zagreb. Izrežite si to sliko in jo shranite, bo vam često prav prišla, namreč v tem, da bote lahko vedno pogledali, kakšen obseg in kako so formirane banovine Jugoslavije.

NEMIRI V NEMŠKI PRESTOLICI

Poboji v Berlinu med zagovorniki in nasprotniki plebiscita. — Policija razganjala demonstrante. — Zmerni elementi zmagujejo.

—o—

London, Anglija. — Kakor prihajajo poročila iz Berlina, so v nedeljo izbruhnili grozeči nemiri v tamkajšnjem mestu, ki so posledica ljudskega glasovanja, katerega so razglasili nacijonalisti. Na mnogih mestih je prišlo do krvavih pretepov in pobojev in alarmirana je bila celokupna policija, ki je bila skozi celi dan zaposlena, da je dušila nemire in razganjala demonstrante.

Poboji so se vršili med zagovorniki plebiscita, pripadniki nacijonalistične stranke, in pa zmernejšimi elementi, ki trdijo, da to ljudsko glasovanje ogroža obstoj nemške države. Kakor je namreč bilo že poročano, zahtevajo nacijonalisti, da Nemčija ne prizna obveznosti, ki so ji bile naložene na nedavni haaški konferenci, kjer se je določilo, koliko bo morala Nemčija plačati vojne odškodnine. Ako bi plačevali te obveznosti, bi s tem priznali, da je Nemčija zakrivila svetovno vojno, in to krivdo, da mora nemška država odločno odkloniti. Dalje zahtevajo nacijonalisti tudi, da se tiste, ki so te pogodbe podpisali, ali pa tudi tiste, ki bi to odškodnino skušali plačevati, označi za veleizdajalce domovine in da se jih mora kot take postaviti pred sodišče.

Kakor je torej videti, se nekateri Nemci že čutijo dovolj močne, da bi lahko kljubovali drugim močnim državam. Malo prezgodaj so začeli, in sreča je za Nemčijo, da so trezni elementi v premoči, ki bodo, kakor se zdi, pritisnili razborite vihravce k steni.

KRIŽEM SVETA

— **Haifa, Palestina.** — Na smrt so bili obsojeni trije Arabci vsled udeležbe pri zadnjih nemirih. Obdolženi so bili zarotništva in dejanj, ki so ogrožala življenje Judov in vsled katerih so tudi dva Juda izgubila življenje.

— **Oslo, Norveška.** — Osem oseb je izgubilo v valovih življenje, ko se je v hudem viharju potopil neki mali parnik.

— **Riga, Latvija.** — V znak protesta, ker je vlada vzela socijalistom kontrolo nad podpornimi društvi, je socijalistična organizacija stopila v stavko, ki pa se je popolnoma izjalovila, kajti 80% delavcev je šlo na delo. Da napravi konec socijalističnim nemirom, je vlada aretirala 150 socijalistov, med njimi 5 državnih poslancev.

— **Pariz, Francija.** — Iz Algirije prihajajo poročila o veliki vstaji tamkajšnjih domačinov proti francoskim kolonijalnim četam. Med obemi se je razvila vroča bitka, v kateri je padlo 50 francoskih vojakov.

— **Praga, Čehoslovaška.** — Sodišče v Iglavi je na smrt obsodilo sodnika Jozefa Odenhala, ker je umoril svojo ženo. Obtoženec je izjavil, da je storil ta čin le, da bi končal trpljenje svoje žene, ker se mu je smilila.

— **New York, N. Y.** — Kakor se je neki visoki diplomatski uradnik izrazil, je MacDonaldov obisk v Ameriko imel več uspeha za svetovni mir, kakor bi ga doseglo diplomatsko dopisovanje tekom celih 40 let.

REFORMA AVSTRIJSKE USTAVE

Razprava o reformi se bo vršila tekom tega tedna. — Predlagana obvezna volilna dolžnost. — Dunaj samostojen. — Odprava porot.

—o—

Dunaj, Avstrija. — Tekom tega tedna pride v avstrijskem parlamentu v razpravo reforma ustave, ki jo nacijonalistična stranka že dolgo časa zahteva in katere odlašanje je pred par tedni že skoraj povzročilo revolto v dunajskem mestu. Po novem predlaganem osnutku ustave bodo volitve obvezne, torej, da bo moral vsakdo, ki ima pravico voliti, tudi res iti na volišče in oddati svoj glas. Predsedniku republike se bo dala oblast v precej večjem obsegu. Smel bo po svoji uvidevnosti razpustiti parlament in oklicati nove volitve. Dana mu bo tudi moč, da v slučaju potrebe postavi nov zakon, ki pa bo moral biti pozneje potrjen od parlamenta. Bo tudi najvišji poveljnik armade.

Mesto Dunaj bo še nadalje ostalo glavno mesto republike, in bo tvorilo samo za se nekako provinco s svojim provincijalnim parlamentom. Da se pa prikrajša moč socijalistov, ki so bili do zdaj 100 procentno zastopani v mestnem svetu, bodo ta parlament tvorili poleg mestnega sveta tudi vsi člani osrednje vlade.

Med drugimi važnimi izpremembami je predlagano tudi, da se odpravijo porote, češ, da so se mnogokrat izkazale kot nezadovoljive. Namesto njih bi se ustanovil sodni dvor, ki bi obstojal iz treh poklicnih sodnikov in treh lajikov.

Iz Jugoslavije.

KAKO JE PREFRIGANI KAZNJENEC SKUŠAL ZOPET NADALJEVATI SVOJ POSEL V SVETU. — PRETEPAVANJA MED FANTI. — RAZNOTERE DRUGE ZANIMIVE VESTI IZ DOMOVINE.

Prefrigani ubegli kaznjenec pride do obleke.

Velezanimiva zgodba se je odigrala te dni na Hrvatskem. Ta zgodba kaže, da hudodelci v naši državi vendar niso tako brez humorja. Pred nekaj dnevi se je posrečilo vlomilcu Nikoli Rajkoviču, doma iz Jezeran, pobegniti iz kaznilnice v Lepoglavi, kjer bi moral odsedeti 19mesečno ječo radi mnogih tatvin. Kljub svojim 24 letom pa je bil Rajkovič že pravi mojster v svojem "poklicu". Že večkrat se mu je posrečilo, da se je iz mnogih zadreg izmazal z zvijačo in prefriganostjo. Tako tudi sedaj, ko je pobegnil. Dobro je vedel, da so vse orožniške postaje daleč naokoli obveščene o njegovem begu. Največja njegova skrb pa je bila zato, da se znebi svoje kaznilniške obleke in si dobi drugo, primernejšo, sicer se mu beg ne bo posrečil. Kaj je napravil?

Predrznež je stopil do prvega redarja-občinskega stražnika Petra Pavlečka v Brezovici in ga prosil za pomoč. Povedal mu je, da je "kolega, tajni policist", ki mora radi gotovih vzrokov nositi kaznilniško obleko, sedaj pa nujno potrebuje, da "postane zopet kmet". Drugače ne bi mogel nadaljevati svojega dela. Vaški redar je res nasedel svojemu velikopoteznemu "tovarišu" in ga spremil do sosednjega kmeta. Tam je lopov dobil kmetsko obleko in 100 dinarjev. Šele, ko je Rajkovič, ves vnet za svojo službo, naglo pobrisal, sta prišla redar in kmet na misel, da sta nemara res nasedla sleparju. Hitro sta zadevo prijavila orožništvu. To je pomagalo. Po opisu prigoljufane obleke so Rajkoviča spoznali na poti v Zagreb in aretirali. Pri njem so našli že devet vetrihov, dva ključa za Wertheimove blagajne in revolver, kar vse kaže, s čim se je Rajkovič nameraval pečati v novo dobljeni svobodi. Rajkovič je bil izročen zagrebškemu sodišču in se bo moral kmalu vrniti v Lepoglavo.

—o—

Iz Borovnice.

Zopet se je pri nas zgodil slučaj medsebojnega krvavega obračunavanja med fanti, radi pretiranih izrazov fantovske razigranosti in običajnih fantovskih prepirov. To pot je bil žrtev takega obračuna delavec, domačin Janez M. Doslej je delal v Rakitni, a je bil pozvan na delo v Borovnico. Ko se je v sredo zvečer, 26. sept., okoli poldesetih vračal domov skozi vasico Niževec, mu je nekdo nenadoma pri hiši posestnika Japlja stopil nasproti, mu z električno ročno svetiljko posvetil v obraz, ga tako trenutno omamil in ga z bliskovito naglico udaril z nekim trdim predmetom, najbrže ročico, zadaj po glavi. Udaril ga je tudi po desni strani lica čez oko, nakar je Janez padel na tla in omedlel. Kaj se je še nadaljnega z njim zgodilo, ne ve. Ko se je prebudil, se je z veliko težavo privlekel do bližnje hiše, kjer je v hlevu radi prevelike izgube krvi trdno zaspal. Poškodbe so težke in nevarne. Napadalca išče žandarmerija. Zadnja leta so bili slični dogodki bolj redki kot prej, a vendar se še vedno najdejo ljudje, ki ne morejo jeze potolažiti drugače, kot da s koli mahajo po glavi.

—o—

V pijanosti zgorel.

56letni posestnik Peter Müller v predmestju Subotice je v četrtek, 27. sept. bil židane volje. V mestu je bil na obiskih ter prišel že dobre volje na dom svoje poročene hčere, kjer so ravno botrinjali. Tu se ga je navlekel prav pošteno. Pod večer je tak odšel domov. Ob 7. je legel v posteljo v svoji sobi, kadeč cigareto. Ko je ob 9. zvečer prišel domov sin, je začutil smrad po dimu. Odprl je vrata v očetovo sobo, dim je bušil ven in omamil mladeniča, ki se je nezavesten zgrudil. Medtem se je v drugi sobi zbudila mati in videla, da gori postelja. Prišla je pomoč, a prepozno. Mož se je najprvo zadušil v dimu in potem še zgorel.

—o—

Težka nesreča v Zagrebu.

V četrtek zvečer, 27. sept., je prišlo v Zagrebu na oglu Gajeve in Kraljice Marije ulice do strahovitega karambola med avtomobilom in motociklom, s katerim se je peljal konjeniški podporočnik Vasilko Marič. Z avtomobilom je šofiral sin nekega zagrebškega veletrgovca. Do nesreče je prišlo na ta način, da se je motocikel zaletel v avtomobil. Podporočnik je padel s sedeža, udaril z glavo ob blatnik avtomobila s tako silo, da mu je takoj počila lobanja in je obležal nezavesten na zemlji. — Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer pa je kmalu nato umrl, ne da bi se prebudil iz nezavesti.

—o—

V javno bolnico v Kandiji je bil dne 23. septembra prepeljan 34-letni posestnik Janez Weis iz Črnomlja. Pri sekanju koruzne slame se je s srpom težko poškodoval na levi roki.

—o—

Tednik v angleščini.

Sredi septembra je izšla v Belgradu prva številka v angleščini tiskanega tednika "Balkan Times". Časopis obravnava predvsem gospodarska vprašanja.

—o—

Iz ruskega ujetništva se je vrnil po petnajstih letih Marij Milič iz Sežane. S seboj je privedel ženo in sinka.

AMERIKANSKI SLOVENEC

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razun nedelj, ponedeljkov in dnevov po praznikih.

Izdaja in tiska
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Telefon: CANAL 0098

Naročnina:
Za celo leto $5.00
Za pol leta 2.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:
Za celo leto $6.00
Za pol leta 3.00

The First and the Oldest Slovenian Newspaper in America
Established 1891.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Phone: CANAL 0098

Subscription:
For one year $5.00
For half a year 2.50
Chicago, Canada and Europe:
For one year $6.00
For half a year 3.00

POZOR. — Številka poleg vašega naslova na listu znači, do kedaj imate list plačan. Obnavljajte naročnino točno, ker s tem veliko pomagate listu.

DOPISI važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list.—Za zadnjo številko v tednu je čas do četrtka dopoldne.—Na dopise brez podpisa se ne ozira.—Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Film K.S.K.J. in Vseslovenskega katol. shoda

Nismo verjeli, da je film — premikajoče slike, na katerih je posneta manifestacija proslave 35 letnice K. S. K. Jednote v Jolietu in velikanska manifestacija Vseslov. katoliškega shoda v Lemontu, tako zanimiv, kakor je, dokler nismo istega videli. Neovrgljiva resnica je, da so te slike neka posebnost za nas ameriške Slovence. To prav gotovo rad prizna vsak, ki jih je videl, kakor bodo teh misli tudi oni, ki jih bodo še videli po naših slovenskih naselbinah.

Vzemite povprečnega človeka, ki se da kedaj slikati, kako rad od časa do časa pogleda svojo sliko. Je to v naravi in vsakdo rad vidi samega sebe. V Ameriki imamo bogate filme, ki so zanimivi in pomenljivi, vidimo jih lahko v bogatih gledališčih, pa vendar ti nas ne zanmajo. Nekaj takega, kakor so občutki, ko človek gleda svojo lastno sliko, pa objame ameriškega Slovenca, ko vidi v filmu slike manifestacij ob času proslave 35 letnice K. S. K. J. in Vseslov. kat. shoda. Pač na tej sliki vidimo lasten narod, vidimo na njej slike našega lastnega življenja iz krogov naših društev, iz krogov našega cerkvenega življenja in srce se nam širi, kakor se širi materi in očetu, bratom in sestram, ko zagledajo kje eden druge na kakem sestanku. Vidi in srečaj kje še tako visoko gospodo, mrtva je zate, ko pa srečaš svoje ljudi, svoje brate in sestre, ali svoje starše, te objame v notranjosti in zunanjosti ljubezen in sočutje, ki se ne da primerjati, in ki nadomestila ne pozna.

Tako čutijo naši ljudje, ko vidijo v filmu slovenska društva, slovenske kongregacije, slovenska bandera in zastave, svoje slovenske voditelje, itd. Posebnost je to za ameriške Slovence. Je to sredstvo, ki nas spominja na našo življensko moč. Kljub temu, da se staramo in da se res bliža konec slovenskemu življenju v Ameriki, nas ta slika nekako nanovo nauduši, da gledamo z novim entuziazmom v bodočnost. Nehote si mislimo: poglejte nas, tu smo in nas je še veliko in še krepki smo. S tega stališča, ker poživljajo našo narodno zavest, so te slike neprecenljive vrednosti za nas ameriške Slovence.

Rojaki, nič drugega ne moremo, kakor, kjer koli, v katerikoli naselbini morete, povabite gl. predsednika Mr. Antona Grdina, ki hodi s tem filmom po naselbinah, v vaše naselbine. Imeli bote res užitek, ta film bo prerodil vaše misli, opogumil bo vas, da bote z novimi silami delali za napredek slovenstva v Ameriki.

Kongres nemških stokovnih zvez.

Od 15. do 18. septembra se je vršil v Frankfurtu ob Meni dvanajsti kongres nemških krščanskih strok. organizacij. Kongres, ki je zastopal 763.843 članov, se ni vršil samo zato, da se zadosti pravilom. Iz vsega poteka kongresa je bila razvidna silna volja in stremljenje za čim boljšo izgraditev vseh organizatoričnih sredstev v bodočnosti, da se bodo vseskozi mogle dosegati naloge pokreta. Kajti ni mala odgovornost voditi borbo več kot tričetrt milijona ljudi. Zato je bilo opaziti, kako gredo krščanske strok. organizacije za tem, da pridejo v okom za delavstvo tako pomembnim vprašanjem kot so brezposelnost velikih množic, koncentracija kapitala in industrije itd.

Kongres je vodil predsednik Otte. Vlado je zastopal delavski minister "socialist" Wissel. Prišel je tudi minister Stegerwald, bivši predsednik strok. org. Zastopane so bile tudi skoro vse deželne vlade, mednarodni urad dela in inozemske krščanske strok. organizacije, med njimi tudi Avstrija, Češka in Poljska.

Delavski minister Wissel je izjavil, da polaga na krščanske strok. pokret delavstva posebno važnost in ga zato pazno zasleduje. Nasprotniki socialne politike bodo naleteli na enotno delavsko fronto vseh strokovnih organizacij. V tem prepričanju je on utrjen pač spričo vsega dosedanjega zadržanja krščanske strok. pokreta napram sovražnikom delavskih zakonov in delavskih ustanov.

Bivši voditelj dr. Stegerwald je med burnim pritrjevanjem pojasnjeval, zakaj je zamenjal predsedniško mesto z ministrskim. Celotna sedanja notranje in zunanje politična konstrukcija je z delavskega vidika taka, da se ni upal neodzvati klicu.

"Imamo politično demokracijo," tako je dejal Stegerwald, "imamo splošno in enako volivno pravico, toda v gospodarskem pogledu vedno bolj raste vlada in oblast plutokracije in avtokracije. Skrbeti je zato treba, da ti krogi ne usužnijo republike za svoje namene. Zato delavstvo mora imeti vajeti države trdno v rokah.

V ospredju vseh gospodarskih vprašanj stoji problem naraščanja in nastajanja kapitala. Stalno ne moremo in ne smemo živeti od inozemstva. S tem ravno prihaja nemški proletariat in nemška republika v odvisnost internacionalnega velekapitala. Vprašanje je tedaj, ali se da omogočiti nastajanje kapitala s tem, da se velika podjetja v Nemčiji sama financirajo ali pa da prevzamejo to vlogo široke mase ljudstva potom svojih zadrug." Vse te za delavstvo velike reči pa more urediti le država s svojimi zakonitimi odredbami.

Dalje so bili na sporedu številni strokovni in organizatorični referati.

Po pravici je dejal predsednik Otte, da so krščanski strok. organizacije v stanu dejansko vplivati na gospodarstvo in državo, kar more biti edinole v korist delavstvu. Krščanske strokovne organizacije se zavedajo velike nevarnosti, ki grozi delavstvu z invazijo mednarodnega kapitala, ko prihaja čas težkih preizkušenj in je treba žrtvovati ne samo ljudi, ampak tudi marsikdaj popularnost in prestiž pokreta. Vendar gredo voditelji s pogumom bodočnosti nasproti v zavesti, da je njihova borba pravična.

RUDEČI ODMEV IZ RAZSTAVE SLOV. TRGOVCEV V CLEVELANDU.

Cleveland, Ohio.

V časopisu Prosveta od 2. oktobra štev. 231 je priobčeno poročilo in kritika, rudeče zavedno naprednega "Toneta", ki ne dela Clevelandskim Slovencem nobene časti še manj pa poročevalcu, listu "Prosveta" in njenemu uredniku, ki priobčuje tako duhovito učene okuse originalnosti "Tonetove" z razstave slov. trgovcev v Clevelandu. Iz njegovega okusa je koj začetka razvidna nezadovoljnost nad Clevelandskim časopisjem, da je vse preveč se pisalo in hvalilo že mesec naprej! Kaj je imel proti temu se ne izrazi, vendar je pa ta pisava toliko vplivala na njega, da je tudi on postavil v petek večer svoje zijalo na razstavo. Da pa ni bilo temu zijalu postreženo z svežim zrakom je samo ob sebi umevno, kar tudi sam prizna, da je S. N. D. premajhen za tako obsežno prireditev. Kje je bil pa ta, modri možic pred prireditvijo razstave, zakaj ni prišel preje na dan z svojim napredno zavednim duhom — in tako preprečil nedostatke, ki so tako močno vplivali na njegov nos in živce? Nadalje prizna, da so bili rojaki trgovci zelo radodarni, kar je nanj toliko vplivalo, da se je začel sam z sabo pogovarjat o vrednosti, ki jo posedujejo slov. trgovci v Clevelandu. Prav obžaluje se ga, da v tolikem navalu ljudi ni dobil človeka za razgovor, da se je moral sam z sabo pogovarjat. Pa je imel srečo fant, da ga ni videl "Mož pravice" v istem položaju, prav gotovo je, da bi ga imel za skreganega z pametjo ali z 18. amendmentom, v obeh slučajih bi ga bil "Mož z količkom odvedel na kraj kjer bi se bilo dognalo kje je Tone faušn" ali v zgornem ali v zadnem koncu. Nadalje se v poročilu pojezi na posamezne razstavne oddelke, ki so bili več ali manj neatraktivni ter so naravnost izražali pomankanje okusa in umetniškega čuta za lepoto. Izjemši krojaške tvrdke Gornik, od katere se Tone kar ločiti ni mogel, da je bila tvrdka Gornik častna izjema, si ni treba tega drugim tvrdkam nič k srcu jemat, ker ni nič gotovega kaj za tem tiči. V slučaju, da so tu "Hlače na puf" ali kaj sličnega potem sploh ni mogoče drugače poročat kakor se je. Za tem sledi poročilo iz spodnje dvorane: tu pride v poštev pa samo August Kaušek z ljubko hišico, ki je bila zelo okusno opremljena in je vsem obiskovalcem zelo dopadla. Mlajšim zastopnicam nežnega spola se je posebno dopadla spalnica z zapeljivo zakonsko posteljo. Tu Tone pa resnico poroča,kaj lahko, da ga je lična sobica, zapeljiva posteljca in zastopnice nežnega spola spravilo v položaj v katerem ni imel ne moči ne volje ogledovati in ocenjevati naprej, kar je bil njegov namen,dokler ga ni iz tega mučnega položaja zdramil pogled na Jože Grdinatove množice lesenih in porcelanastih svetnikov in svetnic, Kristusov in Marij, ki jih je Jože razstavil in pa pobožnih knjig kakor sv. pismo, življenje svetnikov itd. — Sama izbrana stara šara, Jože, da je bil zelo prijazen in darežljiv napram obiskovalcem, ženskam je dajal razne — ne vem če blagoslavljene ali ne? — svetinjice, moškim pa cigare, ki so imele to slabo lastnost, da so slabo — vlekle. Vsaj tista ki jo je on dobil ni bila za nič. Skoro vso sapo je porabil, pa ni mogel dobiti poštenega dima iz nje. Jako zanimiva Tonetova sodba o zadnjem razstavnem oddelku Jože Grdinatovem ko se z rudeče zavednim, napredno uničevalnim nasmehom Tone razkorači pred preje imenovanimi kipi in knjigami ter izblekne "Sama stara šara", brez ozira na to, da so razstavljeni sami novi predmeti. S tem hoče gotovo Tone udariti po tistem o katerem je prepričan, da ga ni nikjer. Vrlo slab junak, kateri si ne bo nikoli priboril ne žegnane ne druge svetinjice. Glede slabih cigar je vzrok pa tudi čisto enostaven. Le poslušaj Tone! Po položaju, ki si ga doživel v Kauškovi razstavni hišici se takim osebam kakor si ti baje jako rade sline cedijo, kdo ti more kaj, da si se začel slinit na prvi slov. trgov. razstavi ter tako prišel ob Grdinatovi darežljivosti v obliki cigare v nesporazum, ki ga vsebujeta mokrota in goreča cigara! Z hvaležnostjo v srcu do Mr. Grdinata in z praznim mehom ker je porabil vso sapo se nato ta Gentleman spravi zopet v gornjo dvorano, kjer se je baš pričel zabavni program. Najprvo malo godbe, potem nastop sokoličev, ki je bil občudovanja vreden. Nato zopet "zelo fajn" glasbene točke, nastop pevk in modne parade, ki se ji je pridružilo 6 ljubkih golobedrih plesalk, ki so vzbudile pri moških pozornost, — kar tudi Tone gotovo ni bil brez iste, saj sam pirzna, da je bila strašna gneča, da je bil vsem ljudem na potu,

Iz tega bi se dalo sklepati, da je bil s svojo navzočnostjo v neposredni bližini tistih golih beder. Kot zaključek njegovega obiska zaključuje z izhodom skozi neprijetne duhove kvarljivega zraka, ki tako škoduje njegovemu nosu in njegovim živcem, vendar pa ne toliko močno, da jih ne bi radovednost premagala, kadar ji je treba zadostiti. Toliko in dosti. To je zadnji pozdrav Tonetov prvi slov. trgovski razstavi v Clevelandu.

Nerazumljivo je, kaj ima baje največji slovenski pisatelj in urednik Prosvete in njegovi učenci proti trgovcem, pa naj si že bojo slovenski ali drugi. Zakaj list Prosveta smeši trgovce ter jih javnosti kaže kot goljufe, sebičneže, oderuhe, bedake ter ljudi, ki ne spadajo v moralne družbe ljudi? Ali nima še Prosvetin urednik dovolj, ko ga je časopis Ameriška Domovina prav pošteno okrcal glede teh njegovih zgrešenih nazorov? In vi drugi njegovi šolarčki, ki lovite žarke njegove prosvitljene glave, gotovo iščete kaj enakega. Vzrok teh natolcevanj bo najbrže tudi v tem, ker ste skoro gotovo pripravljeni se ravnati po vaših rudečih bratcih v Rusiji. Kjer je prvo se razlegnil od kraja do kraja samo en glas: "To je vse naše — delili bomo." Ko je pa bilo to blago delo končano, so se začeli prav po bratsko eden drugega vzpodbujati: "Ti delaj, jaz bom jemal." To je naše geslo, da bo za vse prav." — No, ako si kaj takega domišljate, vam bodi povedano, da za enkrat ni še nič, vas je premalo. Ako bi vas bilo pa kedaj približno dovolj, bo pa zopet minulo mnogo časa, preden se boste zedinili. Kdo bo držal vrečo in kdo jo bo polnil? Še večja pozornost pa bo, kje bo stala žitnica, iz katere se bojo tolažili vaši kruleči želodci. Ko se bodo vršila vaša tako važna pogajanja, jo bo pa lahko vsak pobrisal drugam, ako se ne bo strinjal z vašo enakopravno delitvijo. Vaš učitelj, g. Ivan Molek se zaveda in vas tudi v tem smislu poučuje, da človeka, kakor ga imenuje katoličan ali kak drugi vernik, sploh moderna znanost (te se on poslužuje) ne pozna, ampak samo bolje razvito žival, katera bi bila v bližnjem sorodstvu z opico. Srečno naključje je naneslo, da vas je narava najbolj obdarovala in tako ste sedaj to, kar ste. V dokaz, da je to nepobitna resnica, je g. Molek delegatom na zadnji redni konvenciji SNPJ. dokazal s tem, ko je povedal, da je vsak delegat preje po štirih kakor po dveh hodil. — Vsak je verjel, ker ugovarjati ni mogel. Po teh nazorih si lahko vsak nasproten vašemu mišljenju predstavi življenje in namen teh bolje razvitih živali, kjer bi imele rade povsod prvo in zadnjo besedo.

Jožef Debeljak.

PO PETINDVAJSETIH LETIH NA OBISKU DOMA.

Cleveland, O.

Cenjeno uredništvo: — Priloženo najdete petak za nadaljno naročnino za list A. S., kateri se mi izmed vseh listov najbolj dopade. Obenem mi spremenite naslov. Dozdaj je list hodil v stari kraj, kjer sem se mudil od maja meseca. Zdaj sem zopet nazaj v ljubljenem Clevelandu in mi pošiljajte list na dani naslov.

Obenem prosim za malo prostora v A. S. Želim povedati čitateljem nekoliko o svojem potovanju in o naši stari domovini.

Sredi meseca maja sem odrinil iz Clevelanda. Dva dni pozneje sem bil že na brzoparniku Paris, kateri nas je vozil malo manj kot 6 dni do Havre. Vožnjo smo imeli razun enega dneva še precej lepo. Tudi s postrežbo na parniku sem bil prav zadovoljen. Je res, kakor pišejo drugi, velika razlika od kakih 25 let nazaj in sedaj. Kaka snaga je sedaj in dobra postrežba. Nekdaj tega ni bilo.

Proti koncu maja sem prišel domov. Bilo je zelo prijazno. Polje, drevje in vse v najlepšem razcvetu in ozelenju. Letos je bilo zelo ugodno leto, vse je tako bujno rastlo in rodilo, da že dolgo ne tako, tako izjavljajo kmetje sami doma. Letos imajo skoro vsega v izobilju in pomanjkanja torej ne bo.

Prehodil sem skoro vso Dolenjsko med Novim mestom in Krškem in ogledaval lepe kraje. Res so to lepi kraji, kakor ste jih Vi, g. urednik, opisavali lansko leto. Edino seveda je to, da ljudje tam ne najdejo potrebnega zaslužka za življenje. Zato hodijo fantje na vse dele sveta za kruhom. Mnogo jih je šlo iz teh krajev že v Argentinijo, nekaj jih je v Kanadi, kamor pa zadnje mesece ne smejo več, ker jih Kanada ne sprejme za nekaj časa; pravijo, da imajo tam dovolj delavcev. Tudi na Francosko hodijo, sploh kamorkoli morejo za zaslužkom. Kmetje pa dobro izhajajo, posebno letos, bodo lahko redili živino in prašiče, ker imajo dosti krme, da jo še pospraviti ne morejo. Ampak to je križ: Slovenske familije so številne. Kmečke družine štejejo po osem, deset in več otrok. Doma na gruntu je mesto in prostora pa samo za enega. Ostali morajo pa gledati, da gredo po svetu, zato se toliko naših ljudi izseljuje. Taki fejst fantje in dekleta pa odhajajo z doma za kruhom. Gledal sem nekega pondeljka, ko sem bil v Ljubljani po opravkih, na postaji kakih trideset fantov korenjakov, ki so odhajali na Francosko. Govoril sem ž njimi. Kako veseli so bili, kajti je pri mladini nekaka navada, da silno radi gredo v tujino misleč, da jih sama sreča čaka. Pa sem se pri tem spomnil na sebe in mnoge druge v Ameriki, ki smo tudi tako odhajali pred 25 in več leti. Koliko izmed teh je bilo razočaranih. Kapitalisti v tujini so jih sprejemali v delo, kjer smo morali trdo garati, ko pa je kdo onemogel, so ga postavili na cesto, kakor izžeto limono. Ko sem gledal te krepke slovenske fante, sem imel to pred očmi in vedel v naprej, da se bo njim enako godilo.

Zadnji mesec, to je koncem avgusta in septembra je bilo

(Dalje na 3. strani.)

PODLISTEK

Dr. Ožbolt Ilaunig:

KAPELSKI PUNT.

Tudi Anka je prišla s svojim bratom Andrejem na žegnanje. Tomej ju je videl odhajati od doma in neka sila ga je vlekla za njima. Anko je gledal še vedno rad in smilila se mu je v tem položaju, ko je zvedel, da jo je zapeljal lažnjivi Robert, v sramoti pa zapustil.

Po maši je šla Anka z bratom h Grajnarju, da se malo okrepča. Tomej je prisedel k njuni mizi. Nič ni bilo pravega razpoloženja in tistega veselja kakor nekdaj. Andreju se je smilila sestra, Tomej pa je mislil na nekdanje lepe dni in postal je otožen, ko je videl, da so njegove nade uničene. Anka je postala nemirna. Zapazila je skozi odprte duri Roberta s Fanko, ko sta prišla na plešišče. Kako se mu Fanika smehlja in nekaj šepeče, sedaj se je celo prezirljivo obrnila sem na njo. Robert pa se stiska k njej in oko mu žari od strasti. Kakor oster meč je presunil Anko ta prizor, videla je na svoje oči, da se ji je Robert izneveril in je prepuščena sramoti. V teh mislih je prosil Tomej Anko za ples in razumljivo je, da je odklonila. Tomej je hotel namenoma plesati z Anko, da bi pokazal Robertu, da je kljub temu ni pozabil in jo še spoštuje. Potrt na duši pa je odšel sedaj iz sobe, da bi našel v pijači utehe.

Robert in Fanika pa sta se sukala med med drugimi plesalci in nista zamudila nobenega plesa. Po daljši godbi so godci odnehali in zdajci so odhajali razgreti plesolci iz plesišča.

salci iz plesišča.

ložaju se nahaja njegova sestra. Kuhalo je v njem od jeze, zato je zvrnil nagloma nekaj kozarcev vina vase, da bi umiril razburjenost, a bilo je ravno nasprotno. Trepetal je na celem telesu in mikalo ga je, da bi nezvestemu Robertu pošteno premikastil kosti.

Priložnost se je kmalu nudila. Fanika, vsa razgreta, se je ovila Roberta in stopila nalašč v sobo, v kateri je bila Anka. Prezirljivo jo je pogledala in se porogljivo nasmejala. Robertu je bilo to neprijetno, hotel je hitro oditi iz sobe, pri tem pa se je zaletel v Andreja, ker se je spodtaknil ob stolu. Le-ta je nastavil ravno kupico, da jo izprazni, vsled sunka pa je padel kozarec na tla in se razletel na drobne kosce, vino pa se je razlilo po novi obleki Kakor bi ga pičil gad, se dvigne Andrej ves razkačen in stopi pred odhajajoči par, jima zastavi pot in strupeno pogleda Roberta.

"Kaj mi zastavljaš pot, ti kmetski tepec," zarohni nad njim Robert ves rudeč.

"Kaj me boš psoval ti, gosposki škric, mlečnozobi fantalin," vikne Andrej ves besen; "glej, da ti ne polomim vseh kosti, gizdalin zeleni!"

Rekši, stopi čisto pred njega in dvigne roke. Robert videč, da je osamljen, zakriči: "Pusti me na miru, s teboj nimam nič opraviti." S tem hoče oditi in potegne Faniko seboj, ki se je rogala Anki, ko je hotela svojega brata pomiriti.

Toda Andrej si ni dal nič reči, ves iz sebe zavpije:

"Kaj, ti praviš, da nimaš z menoj nič opraviti, ti goljuf, zapeljivec, ki si spravil mojo sestro v sramoto, sedaj pa se vlačiš s to ciganko, proklet bodi!"

Robert, že tudi razgret od zavžite pijače, hitro poseže po nož, vzdigne roko, da bi sunil Andreja v prsi. Anka strašno zakriči in pade onesveščena na tla. V tem trenutku zagrabi od zadaj Tomej za nož in ga izvije Robertu iz rok. Andrej videč, kaj je nameraval Robert, se ni mogel več brzdati. Z vso silo je udaril s skljućeno pestjo izzivalca v obraz, da se mu je pocedila kri iz nosa. Tudi Tomej priskoči na pomoč, prime skupno z Andrejem Roberta in ga tirata doli po stopnicah in bilo bi se mu slabo godilo, da ni posegel vmes Grajnar in napravil red.

Pisar Robert si popravi obleko in osnaži lice. Obrne se proti Andreju in Tomeju, ki sta stala v gruči drugih fantov, pripravljenih za boj, in pravi:

"To se bo vama še drago vrnilo, zapomnita si."

Rekši izgine s Faniko, ki je bila vsa razburjena, iz gostilne ter jo ubere po strmi poti proti Kapli. Glasno krohotanje vaških fantov je spremljalo pisarja, ki je bil ves bled od jeze. Bil je danes brez moči, a v srcu je koval črne naklepe.

Tudi za Anko ni bilo več obstanka, šla sta z bratom domu. Tomej pa je sedel še pozno v noč pri vinu, med potom pa se je še ustavil na Boštejevi pristavi, kjer so se tudi sukali neutrudljivi plesalci. Ko je že luna zašla, se je vlegel k počitku, a zaspati še dolgo ni mogel.

Tako se je končalo reberško žežnanje leta 1785.

II.

Na dan Šimanovega sejma.

Cerkvica bela ti na višavi,
Kako prijazno mi tu stojiš.
Posvetni hrup je pod tabo v nižavi,
Ti mirno, pobožno v nebo moliš.

Pobožnost te je z veliko težavo,
Zgradila tukaj bližje neba,
Kraljici nebeški v čast in slavo,
Ki božje dete v naročju ima.

Stritar.

(Dalje prih.)

ŠIRITE AMER. SLOVENCA!

Tvoj nedeljski tovariš.

TEDENSKI KOLEDAR.

27 **Nedelja** — 23. po bink. Prazn. Kr. Kralja.
28 **Pondeljek** — Simon in Juda.
29 **Torek** — Narcis.
30 **Sreda** — Marcel.
31 **Četrtek** — Kvintin, Volbenk.
1 **Petek** — Vsi sveti.
2 **Sobota** — Vernih duš dan.

—o—

Rev. K. Zakrajšek:

23. NEDELJA PO BINKOŠTIH.

Le malo je še ljudi na svetu, ki bi ne vedeli, kdo je Odrešenik sveta. Vsi vedo, če tudi vsi ne verujejo še vanj, da je to Jezus Kristus.

1. Ko je Angelj Gabriel prišel k Mariji in ji oznanil, da bo ona tista presrečna izvoljena, ki bo mati Odrešenikova, ji je tudi povedal, kako ime mu naj da, ime, katero že ima, ker je že, ker je od vekomaj. "In imenuj njegovo ime Jezus". In ko se je angel prikazal sv. Jožefu v spanju, mu je tudi naročil, da mu naj da to ime, zraven je pa še pojasnil pomen tega imena. "In daj mu ime Jezus, ker bo rešil svoj rod njegovih grehov". Ime Jezus toraj pomenja Odrešenik ali Zveličar, ker je bil njegov namen prihoda na svet odrešenje in zveličanje človeškega rodu.

Kristus pomenja "maziljenec" v grščini. Isto ime je v hebrejščini Mesija. Maziljence so pa imenovali tedaj preroke, višje duhovnike in kralje. Komu pa bolj pristoja to ime, kakor Jezusu. Saj je bil vendar on prerok vseh prerokov, veliki mož, Bog in človek, ki je nastopil na svetu, da nas je poučil o Bogu in našem bistvu. Bil je on duhovnik vseh duhovnikov, naš najvišji duhovnik, ki je prišel darovat največjo žrtev Bogu, žrtev sprave in milosti na Kalvariji na svetem križu, kjer je bil sam duhovnik in žrtev, ki se je darovala Bogu Očetu za spravo človeškega rodu z Bogom. Bil je kralj vseh kraljev, vladar vseh src, katerega kraljestva ni konca.

2. Gospoda imenujemo Jezusa Kristusa: "In v Jezusa Kristusa, Gospoda našega" molimo v "Veri". Mi Slovenci ga ne imenujemo tolikrat s tem imenom, kakor ga naši angleški krščanski sosedje. Kadar ti o njem govore, ga najraje in največkrat imenujejo "Našega Gospoda" — "Our Lord". Kako lepo in primerno ime zanj! Gospod, "Lord" izraža njegovo dostojanstvo in oblast nad nami. Je kdo bolj naš Gospod, kakor on? Odkupil nas je za se iz sužnosti satanove s toliko ceno svojega strašnega trpljenja in smrti na križu. Toraj smo njegovi popolnoma in on je naš Gospod.

Imenovanje Jezusa Kristusa Gospoda, "Lord" pa izraža objednem vsikdar tudi srčno našo željo, da bi on res vsikdar ostal naš "Gospod", "our Lord" in nikdar več satan, da želimo mi biti vsikdar njegovi, tako njegovi, kakor je naša stvar, katero smo si za drag denar kupili.

3. In o tem Jezusu Kristusu, našem Gospodu, verujemo, da ni samo človek, kot kakoršnega so videli, ž njim govorili, poslušali tisti presrečni ljudje, ki so takrat živeli v Palestini, temveč da je tudi Bog sam, da je sam Bog Sin, druga božja oseba, vzel nase človeško naravo in telo, da je tako tudi pravi in celi popolni človek, kakor smo mi vsi. Objednem je pa tudi naš pravi večni in neskončni Bog, stvarnik nebes in zemlje. Nekateri krivoverci so sicer učili, da Kristus ni imel pravega telesa, temveč samo dozdevnega, nevideznega. Toda pamet sama nam pravi, da je to moralo biti pravo telo, kako bi drugače mogel trpeti? Njegovo trpljenje in njegova smrt bi bila dozdevna, navidezna. Ali bi pa ne bila to prevara? Kako bi pa Bog mogel varati? In pa zakaj? Ne, Jezus Kristus je bil pravi človek, zato se je pa rodil, kakor vsak drugi človek, je bil popolnoma pravi sin Marije Device, je imel dušo in telo popolnoma, kakor vsak drugi človek.

Jezus Kristus je naš Gospod in naš Odrešenik. O, spoštujmo njegovo presveto ime! To je ime našega Boga, toraj sveto in strašno. Spoštujmo je! Ljubimo je pa, ker je tudi ime našega Odrešenika, Jezusa Kristusa, kateremu čast in slava vekomaj! Amen.

IZ SLOV. NASELBIN

(Nadaljevanje z 2. strani.)

posebno lepo po polju. Cvetela je ajda in duh njenega cvetja je plaval nad vso Slovenijo. S Trške gore sem opazoval, kakor z belim prtom so bile pogrnjene njive s cvetočo ajdo. O kako prijazna si domovina, samo ko bi imela kaj več kruha in dela za svoje sinove in hčere. Predno sem šel nazaj, sem šel z domačimi na žegnanje na Trško goro. Prav fletno smo se zabavali tam gori. Moje sestre in bratje so nabasali korbce s poticami in perutnino, gori na prijazni gori pri Mariji smo pa obedovali in pili že sladek mošt. — Spomini so mi uhajali nazaj v mlada fantovska leta, ko sem večkrat primahal ob žegnanju na to lepo goro in povem Vam g. urednik, pri teh mislih sem glasno zavriskal, da so me vsi pogledali, češ, odkod se je pa ta vzel, da tako vriska. Z mnogimi sem se srečal na Trški gori in marsikaj smo se v veseli družbi porazgovorili.

Dva tedna pozneje sem odšel nazaj v Ameriko. Težko sem se poslovil od svojih domačih in prijateljev. Dopadlo se mi je pa doma tako, da če ne pride kaj vmes, čez kakih pet let jo mahnem spet čez morje.

Ker dopis postaja predolg, moram končati in ob sklepu pozdravljam vse čitatelje tega lista tukaj in v starem kraju.

Belocerkvan.

—o—

SLOVENSKE SLIKE V CHICAŠKEM GLEDALIŠČU.

Chicago, Ill

Nekaj dni nazaj sem bil zelo presenečen, ko sem v našem gledališču videl in slišal slovensko pesem, kakor tudi slovensko godbo na harmonike. Fox Movietone News je namreč vzel sliko Bleda in okolice, kakor tudi naše rojake v narodnih nošah; v sliki je tudi videti naš tako priljubljeni "povšter tanc", katerega naši rojaki in rojakinje v starem kraju plešejo; slišal sem tudi pesem "Živijo, oj živijo, živijo na svet."

Ker je gledališče, v katerem sem jaz že dolgo vrsto let zaposlen, eno najlepših na zapadni strani mesta in ker je tudi v bližini naše slovenske naselbine, sem prosil gospodarja, da isto sliko še enkrat naroči, da bodo imeli naši rojaki priložnost isto videti, kar je gospodar zelo rad ustregel.

Zato vas prosim, da preberete današnji oglas, v katerem je naznanjeno, da se bo ta slika kazala v Marshall Square Theatre, 22nd St. in Marshall Boulevard, v četrtek popoldan in zvečer. **Leo Jurjovec.**

—o—

"Amerikanski Slovenec" je največji slovenski dnevnik in najstarejši slovenski list v Ameriki. Naročajte ga!

IZ PRIMORJA

Napad na šolo?

Tržaški listi poročajo, da so neznanci v noči med 25. in 26. septembrom skušali zažgati šolo v Škrbini na Krasu. Splezali so v šolo skozi okno, polili šolsko sobo z bencinom, natrosili nekoliko smodnika in zažgali šolske klopi po vžigalni vrvici, ki je bila napeljana skozi okno na prosto. Ta pa je odpovedala in šola je ostala nepoškodovana. Preiskavo vodita policijski komisar iz Vipave in karabinerski poveljnik iz Ajdovščine. Varnostni organi so mnenja, da ni iskati krivcev med domačim ljudstvom. Fašistično glasilo domneva, da gre za maščevanje, ker je bila te dni premeščena domača slovenska učiteljica v Italijo in je prišla na njeno mesto pristna Italijanka.

—o—

Strašna avtomobilska nesreča na Krasu.

Dopoldne so imeli poroko, popoldne je prišla smrt. Dne 28. sept. proti večeru je podrl avtomobil, prihajajoč iz Sežane, cestno zatvornico v bližini Opčin in se zaletel v tovorni vlak. Tresk je bil strašen. Dve osebi sta obležali mrtvi, šest je bilo težko ranjenih. Mrtva sta tržaški krčmar Anton Flego in mornar Ivan Flego, med težko ranjenimi sta bila mornar Roman Tel in njegova žena, 20-letna Antonija Micolli. Poročila sta se oni dan dopoldne v Trstu, popoldne so napravili izlet na Kras, kjer so se dobro gostili. Ranjence so spravili v tržaško bolnico, kjer je novoporočenka podlegla poškodbam.

—o—

Požar.

V Čadrgu je nastal ogenj v hiši Valentina Kavčiča in je kmalu zajel še poslopje Matije Kenda. Ljudje so bili na delu, vode je tudi manjkalo in poleg vsega je pihal še veter. Ogenj je kmalu uničil oboje poslopij z vso opremo. Škoda znaša okoli 50,000 lir in ni krita z zavarovalnino.

—o—

Smrtna kosa.

V Dobravljah je nenadoma umrl Ivan Rustja, mizarski mojster in posestnik. — V Prvačini so pokopali bivšega podžupana Henrika Furlanija. — V Slivnem na Krasu se je 14letni pastir Jože Gruden smrtno ponesrečil s staro avstrijsko puško, ki jo je našel na pašniku. — V Idriji je po dolgem trpljenju zatisnila oči 33letna Ivana Novak, rudarjeva žena.

—o—

Konfiniran časnikar.

G. Rudolf Vidrih, bivši urednik "Edinosti", je bil nedavno konfiniran; nahaja se na otoku Favignani, ki leži zapadno od Sicilije, in prejema od države 4 lire na dan. Konfiniranci so nastanjeni v barakah in so povečini navadni zločinci.

—o—

Osebna vest.

Nenadoma je bila vpokojena Marija Jakelj pl. Födransperg, poštna uradnica v Logu pod Mangartom. Na njeno mesto je prišla gospodična iz južne Italije.

NAZNANILO

Vsem delničarjem Tiskovne družbe Edinost se tem potom uradno naznanja, da se bo vršila letna seja delničarjev delniške družbe Edinost **dne 5. novembra 1929. ob pol 8. uri zvečer v lastnih prostorih na 1849 West 22nd Street v Chicagi.**

Kdor izmed oddaljenih delničarjev se ne bo mogel osebno udeležiti seje, lahko svoje nasvete pošlje pismeno na odbor in ta bo iste predložil seji.

ODBOR.

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Iz stare domovine "PLANINKA" čaj za zdravljenje.

V zalogi imamo zdaj iz stare domovine naš poznani zdravilni čaj "Planinka", od znanega lekarnarja v Ljubljani Leo Bahoveca, ki ga izdeluje. "Planinka" čaj pomaga v vsakem slučaju bolezni. Ženske, moški in otroci, vsi danes v Evropi rabijo "Planinka" zdravilni čaj, ki ga priporočajo lekarnarji kot naravno in sigurno sredstvo v vsakem slučaju bolezni. Ako Vam vaš zdravnik ni pomogel, poskusite Planinka čaj in prepričali se boste o njegovi moči. Sestavljen je iz trave, zelišč in korenin, ki so nabrane ob pravem času. Naravno zdravilo za vse.

1 velika škatlja stane samo....$1.00

Imamo tudi druga zdravila. Dr. Wolfsteinovo zdravilo za revmatizem, ki se pije in ki pomaga v najtežjih slučajih bolezni revmatizma.

1 steklenica $1.25

"Bojokosa", pripomoček proti sivim lasem, vrača lasem pravo barvo. Odstranjuje lišaj in varuje pred izpadanjem las. Ne vsebuje nič strupa, ampak je čisto naravni zeliščni proizvod. Garantirano, 1 steklenica.....$2.00

Ne pošiljajte denarja; plačajte, kadar boste prejeli. Adresirajte pisma in naročila na sledeči naslov: **V. S. Vlahovič, Importer, P. O. Box 185-W, Union City, N. J.**

DRUŠTVO SV. VIDA
štev. 25, K. S. K. J.
CLEVELAND, O.
Leto 1929.

Predsednik, Anton Škull, 1099 E. 71st St.
Podpredsednik, Anton Strniša.
Tajnik Anthony J. Fortuna, 1093 E. 64th St.
Zapisnikar, John Skrabec.
Blagajnik, Ignac Stepic.
Nadzorniki: John Znidarsic, Stanley Zupan, Jos. Germ.
Zastavonoša, John Modic.
Vratar, Jacob Korenčan.
Bolniški obiskovalec, Joseph Ogrin, 9020 Parmelle Ave.
Duhovni vodja, B. J. Ponikvar.
Zdravniki, Dr. J. M. Seliškar, Dr. M. J. Oman in Dr. L. J. Perme.

Društvo zboruje vsako prvo nedeljo v mesecu v Knausovi dvorani ob 1. uri popoldne.

V društvo se sprejmejo člani(ice) od 16. do 55. leta.

Zavarujete se lahko za 20-letno zavarovalnino ali pa za do smrtno zavarovalnino in sicer za $250, $500 $1000, $1500 in $2000 posmrtnine.

V društvo se sprejemajo tudi otroci od 1. do 16. leta.

Za bolniško podporo pa $7.00 in $14.00 tedenske bolniške podpore, v slučaju bolezni, bolnik naj se naznani pri tajniku samo, da dobi zdravniški list in karto in naj se ravna po pravilih.

HIŠE V NAJEM

v Jolietu na 608-608½ No. Broadway. Štiri imajo po tri sobe, ena jih ima pet. Zelo po ceni. Vprašajte na 600 No. Broadway, Miss Josephine Judnich, Joliet, Ill. (2929)

IZVEDEL BI RAD

kje se nahaja **Anton Galale.** V l. 1921 sva bila skupaj na Lehigh, Mont. Naj se oglasi. Jos. Perme, Box 11, Windham, Mont. (2924)

DR. SV. MARIJE MAGDALENE
štev. 162, K. S. K. J.
CLEVELAND, O.

Odbor za tekoče leto 1928:

Predsednica, Helena Mally, 1105 E. 63rd St.
Podpredsednica: Antonia Zupan.
Tajnica: Marija Hochevar, 1206 E 74th St.
Blagajničarka: Alojzija Pikš, 1176 E. 71st St.
Zapisnikarca: Julija Brezovar.
Vratarica: Frances Kasunič.
Nadzornice: I. Genevieve Supan, II. Mary Škulj, III. Cecilija Znidaršič.
Duhovni vodja: Rev. B. J. Poníkvar.
Zdravniki: Dr. M. F. Oman, Dr. James Seliškar in Dr. L. J. Perme.

Redna seja se vrši vsaki prvi pondeljek v mesecu v stari dvorani šole sv. Vida.

Asesment se pobira na seji samo od 10. ure dopoldne do 4. ure popoldne.

Phone: Canal 4340

Vinko Arbanas

EDINI SLOV. CVETLIČAR V CHICAGI.

1320 W. 18th St. Chicago

Vence za pogrebe ,šopke za neveste in vse v to stroko spadajoča dela izvršujem točno po naročilu. Dostavljam na dom.

PREVOZ - DRVA - KOLN

Rojakom se priporočamo za naročila za premog — drva in prevažanje pohištva ob času selitve.

Pokličite
Telefon: ROOSEVELT 8221.

Louis Stritar

2018 W. 21st Place, Chicago, Ill.

DR. KWARTA

– slovenski dentist –

JOLIET, ILL.

Vse vrste zobnega dela izvršujem po najnižjih cenah. — Izdrem zob brez bolečin za $1.00. Vse delo jamčeno. Preiskava brezplačna. Ure od 9. dop. do 8:30 zvečer.

205 No. Chicago Street,
(nasproti Realto Theatre)
Tel. 6394
Prebivam v Jolietu 35 let.

Naznanilo in zahvala.

Z bolestjo v srcu naznanjamo žalostno vest, sorodnikom, prijateljem in znancem širom Amerike, da je za vedno v Gospodu zaspal, previden s sv. zakramenti za umirajoče, nam preljubljeni oče, oziroma soprog

George Veselič.

Pokojni je bil rojen v Belokrajini, vas Adlešiči in fara Adlešič, v Ameriki je bival 40 let. Bolan je bil hodeč, leto dni, kruta bolezen na njegovih pljučih ga je vrgla v postelj samo za mesec dni pred smrtjo. Preminul je 25. septembra zvečer v prisotnosti svoje soproge in ljubljenih otročičev.

Naša velika dolžnost nas veže, da se najsrčnejše zahvaljujemo vsem, ki so nam pomagali ter nas tolažili v času njegove bolezni, zlasti pa se iskreno zahvaljujemo moji sestri in svaku Guštin, ki so nam zares veliko pomagali in čuli z nami pozno v noč, tudi srčna hvala Jack Pozek družini, Frank Bukovetz družini, in Math Požek družini in Mrs. Margareta Šterk, ter vsem vam dobrotnikom in sosedje.

Prisrčna zahvala vsem, ki so darovali v znak prijateljstva vence pokojnemu v slovo iz te solzne doline.

Imena dobrotnikov: Mr. in Mrs. Guštin, Mr. in Mrs. Jack Požek, Mr. in Mrs. Math Požek, Mr. in Mrs. Joe Kure, St. Louis, Mr. in Mrs. Steve Razen, East St. Louis, Mr. in Mrs. Peter Kure, Chicago, Mr. John Stayer, Chicago, Mr. in Miss John in Katie Loknar, Chicago, Mr. in Mrs. Nick Spehar, Mr. in Mrs. Steve Ošaben, Mr. in Mrs. Peter Sneller, Mr. in Mrs. Joe Jessom, Mr. in Mrs. John Stine, Employees of National Biscuit Co., Employees Swift and Co., Boys from the corner, Employees of Union Pacific Railroad Co.

Posebna zahvala pa našim sorodnikom, ki so prišli iz drugih mest pokropit pokojnega, zlasti: Mr. Peter Kure in John Stayer iz Chicaga, Mr. in Mrs. Joe Kure iz St. Louis, Mrs. Katie Razen iz East St. Louis. Hvala Vam še enkrat ker ste se potrudili ter bili pri pogrebu.

Prisrčna zahvala našemu častitemu gospodu župniku, Rev. John Perše, za vse obiske k pokojniku v bolezni in za vse lepe in blagodejne ter tolažilne besede, in vse pogrebne obrede, kakor tudi za lep govor ob krsti v cerkvi. Iskrena zahvala tudi našim vrlim pevcem za ubrano petje žalostinke v cerkvi.

Prisrčno se zahvalimo cenjenemu občinstvu, ki ga je prišlo pokropit zares v obilnem številu, ter veliko Vas se udeležilo tudi pogreba. Hvala tudi Vam, prijatelji, ki imate svoje automobile, ter se uvrstili z nami na kraj miru.

Zahvala tudi cenjenim društvenim uradnikom, katerih zastave so pokojnika sprejmile v cerkev in s tem izkazale bridko žalost za svojega izgubljenega društvenega sobrata. 1.) društvo sv. Petra in Pavla št. 38, KSKJ., 2.) dr. Vitezov sv. Jurija št. 49, J.S.K.J., 3.) dr. sv. Josipa in Marije, 4.) dr. Sv. Družine.

Na tem mestu še enkrat najiskrenejša zahvala vsem skupaj. Tebi predragi mi soprog, oziroma nam ljubljeni oče, Ti kličemo: Počivaj v miru! Upamo, da se že raduješ pri svojem Stvarniku, Bogu, kar si gotovo zaslužil po dolgem trpljenju. Dokončal si muke dolgo pot življenja in odšel si v večnost kjer se končno zopet snidemo.

Žalujoči ostali:

MARGARETA VESELIČ soproga; GEORGE, PETER, JOE, sinovi; JOHANA, MARGARETA, MARY (Sister Juleta), KATIE, FRANCIS, KRISTINA, hčere.

Kansas City, Kansas, Oct. 9, 1929.

Širite "Amer. Slovenca"!

PROGRAM

Marshall Square Theatre

22nd STREET & MARSHALL BOUL., CHICAGO, ILL.

ALL TALKING
BESSIE LOVE
IN
The Girl in the Show

VITAPHONE ACT.
THE BLUE RIDGES

ALL TALKING COMEDY
PRINCE BABBY,

MUSIC, SONGS AND DANCE GIVEN BY THE SLOVENIANS IN BLED, JUGOSL.

All Slovenians are cordially invited to see and hear this splendid entertainment. Thursday only, MATINEE & EVENING. — DOORS OPEN AT 1:30 P. M.

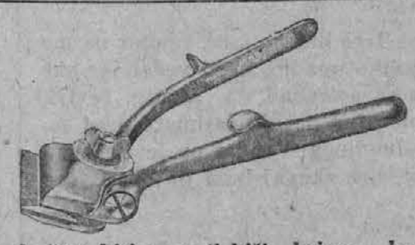

Ako hočete biti v svoji hiši brivec, kupite si "Barbers Clippers", enakega kakor ga rabijo v BRIVNICI. Podpišite in pošlite $2.63 in poslali vam bodemo "Barbers Clipper", poštnina plačana.

Ime .....

Naslov .....

Mesto .....

Naš naslov

Eichholzer & Co., Inc.

FOREST, CITY, PA.

Illington Studio

JOHN F. GLOMB, Prop.

— FOTOGRAFSKI ZAVOD —

2006 West 22nd Street (Near Robey St.)
Phone: Canal 1807.
Izdeluje vsakovrstne umetniške slike, ročno slikanje in povečanje.

T. C. Bridges:

Na pomoč

ROMAN.

Dež je še bolj padal kot prej. Lilo je in grmelo da kaj, klokotalo po strehi in pljuskalo s tal. Jim zveže prerezana žična konca, nato pa se oba zmuzneta v gosto, nizko grmovje ter skrčena v dve gubi počasi prodirata proti čerem.

Spredaj se je plazil Sam, Jim pa za njim. Čez nekaj minut sta bila že vrhu čeri.

"Saj sem ti pravil," reče Jim, ko se ozre preko strmega robu dol na morje, ki je bilo najmanj sto čevljev pod njima. "Tod ne bova nikoli prišla dol! Čeri so kakar stena."

Ne da bi odgovoril, se Sam vleže na trebuh.

"Drži me za noge!" reče Jimu in ko ga ta krepko zgrabi za noge, se pomakne Sam toliko naprej, da je imel glavo in ramena preko roba. Ta izvid je bil tako čuden, da bi se marsikomu lasje ježili, toda oba fanta sta imela za višino utrjene glave in se jima zato ni bilo treba bati, da bi se jima zvrtelo v glavi.

Sam da znamenje, naj ga Jim potegne nazaj in reče: "Stvar je res precej slaba, pa vendar ni tako hudo kakor se vidi. Kakih deset jardov gor na levo se pričenja neka polica in kolikor sem mogel videti, sega preko vse stene prav dol do morja. Ali bi si upal poskusiti, Jim?"

"Zakaj ne!" odvrne Jim urno.

"Pa bo nekoliko nerodno," pravi Sam počasi.

"Pripravljen sem na to," odgovori Jim; "kajti ti rečeš, da stvar lahko izpeljeva, potem mora iti. Prav rad se celo v nevarnost podam, samo da Gadsdena izplačava."

Sam prikima in pravi: "No, potem pa kar naprej!"

Še vedno je deževalo, ko sta prišla do police, ali do tega, kar je Sam imenoval polico. V resnici je bila samo nekakšna razpoka v strmih čereh, ki se je spuščala proti morju precej bolj strmo kot podstrešne stopnice. Sam je šel naprej, Jim pa za njim. Sam je bil vkljub svojim letom vsaj toliko okreten na čereh, kakor kdorkoli drugi na tej obali in k sreči je tudi Juma dobro izvežbal. Pa vseeno je bila pot taka, da jima je sapo zapiralo. Nobene stopnje nista mogla napraviti prej, dokler se nista z roko dobro oprijela in oba sta le predobro vedela, da ne smeta niti enkrat napačno stopiti ali celo zdrkniti! Dež, ki je noter do sedaj bil njun pomočnik, je bil zdaj njun najhujši sovražnik, kajti voda je curljala dol po čereh na vse strani in takc delala granitno skalo spolzko, da groza. Preden sta preplezala prvih pet in dvajset čevljev, sta potrebovala deset minut; tu pa prideta do nekega pomola, ki je bil zadosti velik, da sta lahko na njem stala.

"Nekoliko počijva!" pravi Sam. "Kos pota, ki ga imava zdaj pred seboj, je prav grd."

"Če je grji kot dosedanji, ne vem, če ga bom zmagal," prizna Jim.

"Čisto lepo ga boš zmagal," pravi Sam mirno, "vendar pa bo šla stvar laže, ako sezujeva čevlje."

Jim ni rekel ne bev ne mev, vendar pa mu je srce nekoliko upadlo, kajti vedel je: ako Sam smatra za potrebno, da sezuje čevlje, mora biti plezalna pot, ki jo imata pred seboj, nenavadno huda. Vendar pa čevlje sezuje, zveže trakove skupaj in si jih obesi čez ramo.

Sam se ustavi.

"Prišel sem do konca police," prične razlagati. "Tu se namreč naenkrat odseka in se nadaljuje tamle onstran, zato pa morava preprečkati kos jako strme stene, da prideva do nje. Jim, si pripravljen?"

Jim stisne zobe. "Pripravljen!"

20. Jim na vrsti.

Sam pokaže na grmiček zanikrnega bodičja, ki je poganjalo iz neke razpoke v steni, kakih pet čevljev vstran in reče:

"Vidiš ta grm? Če se mi posreči, da se zanj primem, lahko stopim z nogo na nosek, ki moli iz skale malo pod grmom. Tam nekoliko dalje zopet vidiš v skali grčo, ki jo lahko dosežem, ako se dobro razkoračim; od tam priti do široke police onstran skale bo pa prava igrača. Dobro si vso pot oglej, Jim! Moraš namreč natančno vedeti, kam treba položiti roke."

"Potreboval bi povečalnega stekla, da vidim vse te točke," odvrne Jim in se poskusi nasmehniti, kar se mu pa slabo obnese. "Sicer pa kar ti naprej stopi, jaz pojdem pa za teboj!"

Sam se razkorači in ujame iz skale štrleči nos, ki je bil pa tako ozek, da je mogel komaj prste nanj položiti, nato pa se počasi plazi dalje ter se z desno roko krepko prime za grmiček. Močno ga nategne, pa je držal. Nato pa z levico izpusti in Jimu je kar sapo zaprlo, ko vidi svojega tovariša bingljati med nebom in zemljo in ga samo stebelce bodičja loči od smrti.

Sam pa čisto mirno stegne svojo desno nogo in z njo otipava, dokler ne ujame grče, ki je štrlela iz skale, nato pa se pritisne tesno k steni, se zavihti in grm izpusti.

"All right, Jim," reče nato. "Saj ni tako hudo, kakor se vidi. Zdaj pa še ti!"

Jim se je bal in je to vedel. Vendar pa se premagati ni dal; sicer pa nazaj itak ni bilo mogoče. Globoko vzdihne in začne. Prime se za bodičasti grm ter se z levico izpusti in zabinglja po zraku kakor je trenutek prej bingljal Sam. Pa vendar nekoliko drugače, kajti kar ni mogel najti grče spodaj v skali! Nato pa naenkrat zasliši, kako nad njim nekaj narahlo poklja.

"Sam!" zavpije glasno, "grm se bo utrgal!"

Korenine so se pulile in Jim je čutil, da ves grm počasi popušča; vedel je, da lahko že v naslednji minuti zdrkne zviška dol v morje kakor bi padel s štirinadstropne hiše! Grče v skali pa še ni mogel najti.

"Nasloni se!" se začuje mirni Samov glas in Jim naenkrat začuti, kako ga krepka roka zgrabi v zapetju in mu pritisne nogo na trdno skalo. "Nasloni se tesno k čerem," nadaljuje Sam in prav ko Jim svojo težo prenese na čeri, se utrgajo zadnje korenine žilavega bodičja.

Jim je bil za hip ves trd. Komaj je dihal. Nato pa zopet zasliši Sama kako mu govori: "Prav pri tvoji desni roki je dober prijem. Oprimi se, jaz pa te potegnem."

Jim se oprime in pogleda dol, pa vidi Sama, kako razkoračen išče po steni stopnje in le z desno visi na majčkenem pomolčku. S svoje varne grede je moral priti nazaj, da pomaga Jimu. Ko ga Jim vidi v taki nevarnosti, pozabi na svojo lastno, se skloni dol, ga trdno zgrabi in drži, dokler ne najde stopnje. Minuto nato sta že oba bila na široki polici onstran skale na varnem.

TISKARNA
AMERIKANSKI SLOVENEC

DOBRO

delo, postrežbo in nizko ceno dobite pri nas!

Pišite nam po cene predno oddate naročilo drugam!

IZVRŠUJEMO

točno in po najnižjih cenah vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela. Zlasti se priporočamo slavnim društvam za tiskanje vseh uradnih tiskovin. Istotako vsem trgovcem, obrtnikom in posamezmikom. Prestavljamo iz slovenščine na angleško in obratno. Nobeno naročilo preveliko, nobeno premalo.

AMERIKANSKI SLOVENEC
1849 West 22nd Street,
CHICAGO, ILL.

Columbia

Dve plošči najnovejše izdaje

25114—F— Dekleta v kmečki brivnici,
Pridi sveti Martin, ... 75
To sta zopet dva komada, polna veselja, šaljiva in zabavna, vesele popevke, pomešane z izbornimi dovtipi, in vse skupaj spremljano z živahno muziko. Izdelali so ploščo pevci Adrije z godbo bratov Dajčman.

25115—F— Jest pa eno ljubco imam,
Imam dekle v Tirolah 75
Ako povemo, da ste na tej plošči pele Mary Udovich in J. Lavše, je dovolj, da si bo vsakdo predstavljal, kakšna sta oba komada. Ljubki glas teh dveh pevk poznamo že tako, da ga vedno želimo slišati ponovno in ponovno.

DRUGE SLOVENSKE PLOŠČE

25078—Dunaj ostane Dunaj
Neverna Ančka, harmonika in kitare 75c
25079—Danici
Domače pesmi, ženski duet in klavir 75c
25080—Oberštajeriš
Slovenski poskočni šotiš, godba 75c
25081—Nemški valček
Černiška polka, godba 75c
25082—Bod' moja, bod' moja
Nebeška ženitev, Anton Shubel bariton 75c
25083—Čez Savco v vas hodiš
Sladki spomini, ženski duet in klavir 75c
25084—Nočni čuvaj
Pevec na note 75c
25085—Cingel congel
So ptičice zbrane, ženski duet in klavir 75c
25086—Še kikelco prodala bom
Gor čez jezero, Anton Shubel bariton 75c
25087-F—Tiha luna, moški kvartet, petje.
Rojakom, moški kvartet, petje 75c
25088-F—Takrat v starih časih, moški kvart., petje
Pozdrav, moški kvartet 75c
25089-F—Kje je moj mili dom, narodna,
Moja ljubca je. . ., narodna, Ant. Šubelj 75c
25090-F—Megla v jezeru, narodna,
Zaspanček, narodna, Ant. Šubelj 75c
25091-F—Oj pastirčeki, božji ljubljenci,
Vsi verni kristjani, božična, poje A. Šubelj 75c
25092-F—Sveta noč,
Sv. Jožef in Marija, božična, poje A. Šubelj 75c
25093-F—Moja Francka,
Potepuh, valček, harmonika 75c
25094-F—Fantje po polj' gredo,
Soča voda, pojeta M. Udovich in J. Laushe 75c
25095-F—Sladke vijolice, valček,
Double Eagle, koračnica, harmonike 75c
25096-F—Treba ni moje ljubce plavšati,
Ko ptičica ta mala, pojete M. Udovič in J. Lavše 75c
25097-F—Dekle to mi povej,
Pastir, bariton, A. Šubelj 75c
25098-F—Golobička, polka,
Repač, banda, dve harmoniki 75c
25099-F—Zvedel se mnekaj novega,
Micka, ženski duet, Udovič in Lavše 75c
25100-F Zagorski zvonovi, narod. pesem,
Vsi so prihajali, nar. pesem; poje A. Šubelj 75c
25101-F—Bleški valovi, valček,
Lepa Josefa, polka, harmonika, Špehek 75c
25102—Morje adrijansko, pevsko društvo Zora,
Ciciban, bariton Ant. Šubelj 75c
25103—Moj očka ima konjička dva,
Urno stopaj; Špehek in sin, harmonike 75c
25104-F—Gozdič je že zelen,
Po gorah je ivje, petje Udovič in Lavše 75c
25105-F—Kak ribcam dobro gre,
Ciganski otrok, petje, Udovič in Lavše 75c
25106-F—Al' me boš kaj rada imela,
Ljubca moja, kaj si strila, petje, sestri Mihilič 75c
25107—Dobro jutro, ljubca moja,
Ko dan se zaznava, žensko petje, duet 75c
25108—Od kje si dekle ti doma, valček
Zgaga polka, Lovšin, harmonika 75c
25109—Je pa davi slanca padla
Pojmo na Štajersko, A. Šubelj in A. Madic 75c
25110—Ljubca, kod si hodila,
Čez tri gore, petje, A. Šubelj in A. Madic 75c
25111—Leži, leži ravno polje,
Dobro jutro, hišni očka, petje zbor "Domovina" 75c
25112—Oh, ura že bije, duet,
Narodne pesmi, M. Udovič in J. Lauše 75c
25113—Iz dolenjskih goric, polka,

Manj, kakor TRI plošče ne razpošiljamo.

Naročilom priložite potrebni znesek. Pri naročilih manj kakor 5 plošč, računamo od vsake plošče po 5c za poštnino. Ako naročite 5 ali več plošč, plačamo poštnino mi. — Pošiljamo tudi po C. O. D. (poštnem povzetju), za kar računamo za stroške 20c od pošiljatve. — Naročila blagovolite poslati naravnost na

Knjigarna Amerikanski Slovenec
1849 WEST 22nd STREET CHICAGO, ILL.

PISANO POLJE

J. M. Trunk

Evolucija in stališče cerkve.

Nevednost je dvojna. Mnogokrat ni zakrivljena in v tem slučaju opravičljiva. Pogostoma pa je "kosmata", ker nameravana, in taka se ne da opravičiti. Mnogokrat nevednost ni nevednost, temveč zlobnost, ko se namreč enako prav namenoma odklanja, da bi ne bilo treba resnici slediti in v življenju izvajati posledic. Postavljajo se napačne premise, da se potem na podlagi takih napak izvajajo posledice, do kakršnih se hoče pač priti. Volja je močnejša od razuma, in vir zmote ni v razumu, temveč v volji. To so notranji duševni procesi, ki bodo enkrat postali jasni, kakršni so se dogajali in vršili.

Stališče katoliške cerkve napram nauku evolucije se pogostoma hotoma postavlja na napačne premise, in navidezna nevednost izvira iz nameravane zlobnosti.

Mnogo je pri tem tudi nezakrivljene nevednosti, napačnega pojmovanja stališča od strani katoliške cerkve.

Vodja sociologičnega oddelka na vseučilišču v St. Louisu, dr. Joseph Husslein, je imel vrsto predavanj na radiopostaji WEW. Iz nekega poročila povzamem:

"Dr. Husslein made it clear early in his talk that the stand of the Church is not, as many people suppose, one prejudical against the theory. The Church, he said, has always been willing and eager to accept scientific facts as proof of new discoveries; but in the case of evolution as applied to man, no proof has been forthcoming. He quoted Genesis to show that if proof is forthcoming, the text will stand the interpretation.

Catholics have not, the eminent scientist declared, closed their minds to scientific progress, and in support of his statement he pointed to the works of several Catholic scientists who studied the theory of evolution in an honest effort to get facts to support or disprove it. Notable among those mentioned were Mendel, whom he called perhaps the greatest of all biologists, and who was one of the first students of evolution and heredity, an Augustinian monk and Abbot; and Lamarck, the real founder of modern evolution, who was a Catholic and was, at the time of his death, studying for the priesthood.

"The Church neither opposes evolution nor sponsors it," Dr. Husslein said, "but in no sense does she fear the discoveries to which it might lead. She makes but one demand of scientists: that in recording their discoveries facts be always stated as facts, theories as theories, and that no conclusions be drawn except those warranted by the evidence in hand. To this postulate every man of science, worthy of the name, must evidently subscribe of his own accord."

Evolucija mnogim nikakor ni predmet znanstvenega raziskavanja in iskanja resnice, kakršna je, ako je za evolucijo. Nasprotno ljubček jim je pod vsako ceno, ne glede na fakt ali znanstveno opravičenost, ker bi s tem plaščem radi zakrili pogled v bodočnost. Ti krogi razglašajo evolucijo za fakt, ampak za fakt kake resnične evolucije jim ni, ker bi jim resnični fakt ne mogel služiti za namene. Ljudje, ki o faktu nimajo niti najmanjše ideje in kakega fakta niti pojmiti ne morejo, govorijo o fakt evolucije, ker jim pač fakt prija, nikakor pa ne delajo tega, ker morda fakt poznajo.

Med Slovenci je nebroj "evolucijonistov", ki ponujajo javnosti "fakt" evolucije, ker jim je — mazilo za srce, o faktu samem, kakršen je, pa nimajo niti trohice znanstvenega znanja.

"Quod volumus, libenter credimus — kar hočemo, to verujemo radovoljno,' magari brez najmanjšega dokaza, to velja pri 99 odstotkih raznih — evolucijonistov.

* * *

Nebesa, ampak . . .

V Ameriki rastejo "vere" kakor gobe po toplem jesenskem dežju. Razume se, da so take skovane vere, kakor pač večinoma gobe v gozdu, ničvredne in — strupene.

Iz New Yorka prihaja vest, da so "sfiksali" tam novo "vero", kjer ni nobene molitve, kar mnogim zelo prija, in kjer "God is completely eliminated out of the picture — kjer so tudi Boga pustili pred durmi" ali niti tam, sploh je vse brez kakega Boga, kar je mnogim tudi vrlo prijetno, saj je za nje potem dosti prostora. Pa zabavljajo v moderni dobi nad tem, kar je na prvi strani sv. pisma: "Postala bota kakor Bog," ampak v najmodernejši dobi delajo, kakor se je delalo v zarji človeštva.

Govorijo nekaj o humanizmu, zakon raztegnejo in raztegujejo kakor kako gumilastiko, in se trkajo na prsa, češ, vse mora sloneti na— loyality, ki bo pa v praksi tudi — gumilastika. He, he.

"Scientific discoveries will be held more important than divine revelations concerning heaven," pravi poročilo. Ali so toraj vendar — razodetja — divine revelations, — ko baje Boga ni? Čemu se govori o njih? In "nebesa"? Brez teh seve pri kaki "veri" ne more biti, in nebesa so vrlo prijetna roba za — vernike, in celo "brezbožniki" nimajo nič proti taki robi.

Dalje pravi poročilo: "Supporters of the new religion include Irving Babbitt, Walter Lippman, Paul Elmer More and Joseph Wood Krutch..." toraj "ünsere Lait", iz rodu Abrahamovega.

Najznačilnejše je končno še to-le: "The Humanists (tako se imenujejo) will formally recognize evolution — za evolucijo bodo z dušo (?) in telesom."

He, he. Ta evolucija bo obstala pač v tem, da bi bil človek le "človeška živalica," kaka bolj razvita žival. Za to — živalico hočejo tudi — nebesa! Niso skromni pri sebi. Ampak, kje in kdaj pa so opice in vsa druga žlahta izgubili pravico do — nebes, in jo podarili le — človeški živali? Ali ne bodo zahtevali: Nebesa vsem, ali pa nikomur?

Gobe, gobe in še hudo strupene in ničvredne gobe.

—o—

ŠIRITE AMER. SLOVENCA!

ZIDARSKA DELA

Popravljanje dimnikov — Predelavanje starih poslopij — Vseh vrst cementna dela — Posebne cene za garaže.

Precenjevanja izvršimo brezplačno.

Ch. Battistig in Kramer
ZIDARSKA IN SPLOŠNA KONTRAKTORJA
4919 So. Karlov Avenue,
ali 2724 W. 15th Pl., Chicago, Ill.
Tel. Lafayette 2401